

Klima- og miljødepartementet
postmottak@kld.dep.no

Høringssvar på forslag til tiltaksplaner etter kvalitetsnormen for villrein
i Knutshø, Snøhetta og Rondane villreinområder

Oppsummering

Forslaget til tiltaksplaner for villrein i Dovre/Rondane og Snøhetta har en god gjennomgang av de faglige utfordringene som villreinen har i disse områdene og gir et godt grunnlag for å iverksette tiltak for å bedre situasjonen. Naturvernforbundet i Innlandet har ingen store innvendinger til faggrunnlaget for de foreslåtte tiltakene. Når det gjelder gjennomføring og virkemidler mangler imidlertid planene både moment, tydelighet og vitalitet som står i forhold til sakens viktighet. Denne delen av planforslagene svarer ikke på noen måte ut de spørsmål og problemstillinger som reises i høringsnotatet og faggrunnlaget.

Generelt om høringsnotat og utkastene til tiltaksplaner

Høringsnotatet presiserer allerede i første setning at **det haster med å ta grep for å gjøre noe med den negative utviklingen for villreinbestanden i Norge**. Videre understrekes det gang på gang i notatet hvor **viktig** det er å ta vare på villreinen og hvilket ansvar Norge har, siden det meste av Europeisk villrein lever i Norge.

Naturvernforbundet finner overhodet ikke samsvar mellom disse målsettingene og virkemidlene som seinere listes opp for å nå målet. Det er ingen ting i de konkrete forslagene som viser at det «haster med å ta grep...». Tvert imot, kan en ut fra forslagene og prosessen som beskrives, lese at dette vil ta lang tid. Høringsnotatet sier at tiltaksplanene skal ha en tidshorisont på åtte år og at de er første steg på veien til å oppnå god kvalitet (jf kvalitetsnormen) i disse områdene. Det understrekes flere steder at dette er prosesser som kan ta tid. Departementet presiserer gang på gang at alle tiltak er frivillige, og forutsetter samarbeid og tilslutning fra alle aktører og i særdeleshet kommunene som planmyndighet. Det brukes stadig uttrykk som «bør» og «kan», «oppfordres til», - og at alle tiltak skal bygge på frivillighet.

Det er underlig, om ikke uforståelig, for de som kjenner villreinforvaltningen gjennom de siste ti-årene, at departementet legger fram et så svakt planforslag, uten tilstrekkelig med virkemidler og autoritet til å kunne nå målene. Kvalitetsnormen for villrein og den såkalte trafikklys-modellen ble innført i 2022, men de som har vært med ei stund, vet at det har vært blinkende røde lys for villreinen i enkelte områder i flere ti-år. Det har vært utallige møter mellom villreinaktørene, det vil si villreinnemder, rettighetshavere, forvaltningsmyndigheter, jegerorganisasjoner, oppsyn, politikere og flere, og det har vært formidlet villreinkunnskap i bøtter og spann. Villreinens utfordringer er formidlet i detalj, og likeså de viktigste tiltakene for å bedre situasjonen. Departement og direktorat har deltatt på disse møtene, og har som alle andre fått med seg hovedbudskapet fra forskning og

forvaltning: Villreinen sliter stadig mer, og vi må over fra prat og planer til konkrete tiltak før det er for sent.

De foreslåtte tiltakene handler i stor grad om to forhold: arealforvaltningen og ferdsel/forstyrrelser. Departementet utreder disse to forholdene, og har for så vidt gode beskrivelser av mulige tiltak. Når det kommer til praktisk gjennomføring, går lufta ut av ballongen.

Det kan virke som om departementet ikke anser seg som hovedansvarlig for villreinens framtid, eller ikke ønsker å bruke effektive virkemidler. Det er få ting i beskrivelsen av tiltakene som formidler *viktigheten*, bare at det er ønskelig at flest mulig av aktørene bidrar, - om de blir enige... . Beskrivelsen av virkemidlene er så vag og svakt formulert at den ikke på noen måte samsvarer med de målsettinger som planene tar utgangspunkt i. Det er frivilligheten og prosessen med fordeling av kostnader og ulemper med tiltakene som får fokus, mer enn tiltakenes betydning for villreinen. Dette har, som forventet, også blitt hovedfokus i media etter at planene ble lagt ut på høring; kommunene kappes om å foreslå tiltak i nabokommunen og alle ber for sin syke mor, mens grunneierlag og rettighetshavere er overtydelige på at det ikke blir snakk om å gi fra seg noen rettigheter eller godta noen ulemper.

Beskrivelsen av virkemidlene og gjennomføringen i tiltaksplanene vitner om en passiv snillismepolitikk, hvor departementet ikke tør å ta overgripende beslutninger. Svært mange villreinkommuner har gjennom årtier vist at de ikke makter å gjennomføre en bærekraftig arealforvaltning for å ivareta viktige høyfjellsøkosystemer med villrein. Da trengs det langt kraftigere lut enn det departementet foreslår.

Økonomiske interesser er det som i hovedsak styrer arealutviklingen i kommune-Norge. Naturen og dens økosystemer blir den lidende part, men også svært mange innbyggere reagerer med sjokk og vantro over vår stadige naturødeleggelse. Økosorg er et stadig mer benyttet begrep i verden, og beskriver at mennesker utvikler psykiske problemer av å være vitne til at de stadige naturødeleggelser og klimaendringer. Problemet er sterkt økende, og kraftig underdiagnostisert. Det er statens ansvar å gripe inn når våre kommuner stadig fatter beslutninger som fortsetter å forringe villreinens leveområder.

Som med all ivaretagelse av natur: Den beste måten å ta vare på naturen på, er å la naturen være i fred. Arbeidet med å bedre villreinens status kan ikke gjennomføres uten at det medfører ulemper for noen. Det har en kostnad å ta vare på natur og kostnaden må betales. Den prosessen som departementet legger opp til, synes å ha mer fokus på prosess og fordelingen av kostnader og ulemper, enn på å hjelpe villreinen nå. Formuleringen om at «ingen må gjøre alt, men alle må gjøre litt», er en politisk formulering som ikke er dekkende for de utfordringene som foreligger. Det må være faglige vurderinger som avgjør hvilke tiltak som må prioriteres, hvor de skal gjennomføres og hvem som må ta ulempene og ikke politiske slagord. Dersom disse tiltaksplanene skal bli et reelt bidrag for å bedre villreinens tilstand i Rondane, Knutshø og Snøhetta, må det til en atskillig større tydelighet og autoritet fra statlig myndighet.

De enkelte forslagene til tiltak

Snøhetta

I forslaget for Snøhetta gjentas det på nytt at alle tiltak er frivillige og det er opp til alle aktører å bestemme om de ønsker å delta. Det presiseres at kommunene, som har en nøkkelrolle i arealforvaltningen, ikke pålegges nye oppgaver, men oppfordres til å være ansvarlig for gjennomføringen, enten alene eller sammen med andre. Dette er enda en presisering av hvor svake virkemidler departementet vil bruke.

Tiltakspakkene

Tiltak 1-5:

Naturvernforbundet er enig i tiltakene som skisseres, men det må som tidligere nevnt settes krav fra statlige myndigheter om gjennomføring. Tiltak 3 om planvask og sterkere villreinhensyn i nye plansaker, er eksempelvis et særdeles viktig tiltak for å redusere ytterligere nedbygging av sårbare leveområder for villrein. Igjen innledes dette viktige tiltaket med følgende utsagn fra Departementet:

«Tiltaket forutsetter frivillig tilslutning fra kommunene, og innebærer ikke statlige pålegg overfor disse kommunene.» Det meningsløse forsterkes i tiltak 3 siste ledd hvor det står: «...og basere fremtidig utbygging på oppdatert kunnskap og en sterkere vektlegging av villreinhensyn». Innenfor et villreinområde må ny utbygging absolutt søkes unngått, da utbygginger er en hovedårsak til den reduksjon og fragmentering av villreinens leveområder vi ser i dag. En ny nedbygging av natur i et villreinsområde blir sjelden særlig bedre om man oppfordres til å ta «villreinhensyn basert på ny kunnskap».

Tiltak 6: *Vurdere om villreinnemnda bør gjøres til høringspart i alle dispensasjonssaker som berører villrein i Snøhetta villreinområde.*

Dette burde være en selvfølge. Villreinnemnda er en statlig nemd og har det faglige ansvaret for bestandsforvaltningen.

Tiltak 12: *Sperre Aursjøvegen for allmenn motorferdsel fra Krøsbekken til hytteområder ved Aursjøen i Molde kommune.*

Dette er et godt tiltak for å bedre villreinens kår.

En varslingstelefon for villrein, slik departementet antyder, er en lite hensiktsmessig løsning, av flere årsaker: All erfaring med ulike varslingstelefoner, enten det dreier seg om store rovdyr eller hjortevilt, viser at forventningene hos publikum som slike ordninger medfører, blir vanskelige å håndtere. Informasjon om villreinobservasjoner som et ledd i å unngå forstyrrelser er en dårlig metode, fordi den bygger på tilfeldigheter og alltid vil vise "et minimum", men mest fordi den har lett for å bli brukt på motsatt måte: Ingen observasjon betyr ingen villrein, - og dermed "fritt fram". Alle villreinkjennere vet at det er vanskelig å oppdage villrein i terrenget og om en ikke observerer villrein i et område, betyr ikke det at det ikke er villrein der. Dette kan synes som en detalj, men alle som kjenner villreinforvaltningen og lokalpolitikken de siste ti-årene, vet at lokale interesser kan være sterke for å "nedgradere" områder, når inngrepssaker kommer på bordet: Standardargumentet er ofte "vi ser aldri rein her i området", - ergo kan området tas i bruk til andre formål.

Villreinobservasjoner kan være nyttige å formidle, men ikke i den hensikt å styre og planlegge ferdsel ut fra tilfeldige observasjoner.

Tiltak 15-18

Naturvernforbundet slutter seg til alle foreslåtte tiltak for å redusere og begrense ferdselen langs og i tilknytning til fjellveiene.

Tiltak 19-24:

Generelt: Tiltakene for å bedre forholdene for reinen øst for Snøhettamassivet er blant de viktigste og mest effektfulle av de foreslåtte tiltakene. Det er her den menneskelige ferdselen er størst og potensialet tilsvarende for å oppnå effekt. Naturvernforbundet uttaler seg samlet om tiltakene på

Dovrefjell: All reduksjon av menneskelig ferdsel fra E6 og inn i villreinområdene er positivt for reinen, skjønt det er lite trolig at et generelt bobil- og campingforbud langs en så sterkt trafikkert veg som E6 vil ha særlig effekt. Gjentatte visuelle forstyrrelser av kjøretøy og støy er stor uansett, særlig fra tungtransporten hvor både støy og lysforurensning er svært stor. Disse, særlig sistnevnte er erfart å lyse opp terrenget flere kilometer inn i villreinens leveområder. Det er følgelig svært sjelden at villreinen tør å nærme seg E6, de stopper flere kilometer lengre oppe i leine mot nord.

Omfang og utvikling av «fotturister» er godt kartlagt, og økningen er massiv. Fra Kongsvold er den totale trafikken (antall passeringer) mot Stroplesjødalen nær doblet i løpet av de siste 20 årene, mens trafikken fra Grønbacken, noen kilometer lenger sør, er omtrent firedoblet i samme periode. Trafikken i Stroplesjødalen utgjøres av mange grupper med ulik påvirkning, områdebruk og tidsbruk, men belastningen for reinen blir totalsummen av aktivitet og den må reduseres kraftig, dersom forholdene skal bedres.

Naturvernforbundet mener at hyttene Reinheim og Snøheim må fjernes, og tilhørende stinett saneres, dersom målsettingen i tiltaksplanene skal nås.

Organiserte aktiviteter som enkelt kan unngås i villreinområder, for eksempel fuglehundprøver, må i sin helhet legges til andre områder.

Tiltak 25 og 25

Campingforbud med bobiler og villcamping med telt innen 1 km fra fjellveger som går inn i sentrale deler av villreinområder, er etter Naturvernforbundets syn et svært viktig tiltak. Camping langs slike vegger fører til at en jevn forekomst av mennesker enkelt spres innover fjellet, og som vil forstyrre villreinen gjennom både visuell synlighet, lukt og støy. Dette bør innføres på flere aktuelle vegstrekninger, og er også særlig aktuelt i Rondane.

Tiltakspakke Bestandsforvaltning (tiltak 33-38):

Naturvernforbundet har ingen innvendinger mot bedre bestandsforvaltning, men mener at disse tiltakene er lite relevant for å bedre forholdene for villreinen i Snøhetta. Nye bestandsmodeller og analyseverktøy løser ikke de fundamentale utfordringene som villreinen har, hverken i Snøhetta eller andre områder.

Tiltak 37, som omhandler villrein og rovvilt er irrelevant i forhold til formålet med planene. Villrein og rovvilt har levd sammen i tusener av år og skal en ta vare på hele økosystemet, må en inkludere de artene som hører til. Det er få områder hvor det er forsket mer på villrein og rovvilt enn i Snøhetta og vi trenger ikke flere utredninger for å handle. Vi oppfatter forslaget som et forsøk på å imøtekomme interesser som representerer et foreldet natursyn.

Det mest fundamentale villreinen trenger for å overleve, er å få være i fred i sine områder og leve på villreinens vis. Som nomadisk art med naturlige variasjoner i områdebruk og bestandsstørrelse.

Tiltakspakke 6 Redusere negativ påvirkning på villrein (tiltak 39-51)

Overskriften er i seg selv mangelfull, da alle tiltak i planen er et ledd i å redusere negativ påvirkning på villrein.

Naturvernforbundet kan dessverre ikke se at generell småviltjakt er nevnt i noen av tiltakene. Især rypejakt fører til svært stor trafikk av folk og hunder innover i villreinområder. Rypejegere med hunder har lang rekkevidde, og de sprer seg følgelig effektivt inn i store deler av fjellområdene i en sårbar brunsttid for villreinen. Naturvernforbundet er av den klare oppfatning at nasjonalparker er opprettet for å verne om naturen, og det er følgelig helt naturlig at all småviltjakt innenfor nasjonalparkgrensene forbys. I eksempelvis vårt naboland Sverige er verken jakt eller fiske tillatt inne i nasjonalparkene, mens vi i Norge i forrige rødlisteperiode praktiserte jakt i våre nasjonalparker på en truet fugleart, liryppa! Med et forbud mot småviltjakt i nasjonalparker vil disse fungere som svært viktige produksjonsområder for eksempelvis rype, som vil «pumpe» et overskudd av rype over i både nær- og mer fjerntliggende fjellområder.

Rondane

Mange av villreinens utfordringer er de samme i flere områder og naturvernforbundet sine generelle kommentarer for Snøhetta, gjelder også i stor grad for Rondane. Særlig problemstillingene rundt ferdsel og forstyrrelser, regulering av ferdsel og håndtering av motorferdsel er mye de samme. Rondane er det villreinområdet hvor effektene av stor ferdsel er mest åpenbar, og det vises i kvalitetsnormen for villrein, hvor Rondane har dårligst mulig status for delnorm *menneskelig påvirkning og ferdsel*. Naturvernforbundet vil påpeke at denne statusen er svært alvorlig, og igjen; krever langt mer potente virkemidler enn det som departementet legger opp til.

Naturvernforbundet er positive til de fleste av de konkrete tiltakene som foreslås, men det må settes tydelige krav for gjennomføring slik vi tidligere har nevnt.

Tiltak 1-5: Arealforvaltning

Naturvernforbundet er enig i tiltakene som skisseres, men viser til våre kommentarer under Snøhetta på s. 3.

Tiltak 6: Villreinnemder

Et merkelig punkt, som det vel ikke er nødvendig å stille spørsmål rundt, se kommentar under Snøhetta på s. 3.

Tiltak 7-11 Kompetanse

Naturvernforbundet har ingen innvendinger mot kompetansebygging og dialog, men vil presisere at det heller ikke i Rondane er kunnskap og kompetanse som er flaskehalsen i villreinforvaltningen. Som i de fleste andre områder, er det handling og mangel på politisk mot og vilje som er flaskehalsen. Høyt fokus på videre kunnskapsoppbygging bidrar til å dreie fokus vekk fra den egentlige utfordringen: Konkrete tiltak nå.

Tiltak 12-14 Motorferdsel

Det listes opp fem punkter for å redusere omfanget av motorisert ferdsel i Rondane. Intensjonen bak forslagene er gode, men igjen så er dette lite konkret og har mest preg av selvfølgeligheter som kommunen skal hensynta i henhold til dagens lovverk og hjemmelsgrunnlaget ved søknad om løyve til motorferdsel i utmark.

De fem forslagene uttrykker at det skal tas hensyn til villrein i behandlingen av dispensasjonssøknader, men ingen ting om hva det konkret skal innebære. Det eneste punktet som er konkret, er at motorisert ferdsel skal opphøre 10. april, og den datoen har forvaltningsmyndigheten i Rondane og andre steder allerede brukt i mange år.

Tiltak 16 om åpningstider overnatting m.v.

En begrensning i åpningstider fra 1. mai til 10. juni er alt for kort periode. I flere kalvingsområder kalver villreinen fra mai til begynnelsen av juni, og tiden etter kalving er en svært sårbar periode for villreinen. Også i tamreinssammenheng benyttes hele juni måned som en særlig hensynsperiode for reinen hvor den trenger ro. I villreinssammenheng burde man vel ikke være snauere, og hele juni bør følgelig turisthytter være stengt.

Tiltakpakke 3: Tiltak 17-22 Regulering av ferdsel

Det er positivt å iverksette regelverksendringer for å muliggjøre regulering av ulike former for ferdsel innenfor verneområder i Rondane. Behovet for dette er åpenbart og det *bør gjennomføres* og ikke *vurderes* gjennomført.

Tiltakspakke 4 Tiltak 23-25 Redusere risiko for sykdom og parasitter

FoU-prosjekt rovvilt og villrein: Naturvernforbundet har samme syn på kunnskapsoppbygging i Rondane som i Snøhetta.

FoU-prosjekt klima: Naturvernforbundet har ingen innvendinger mot kunnskapsinnhenting om villrein og klima, men mener fortsatt at problemstillingen ligger på siden av det som bør ha hovedfokus i denne sammenhengen. Det finnes langt flere lavhengende frukter å ta ned.

Tiltak 25: Samarbeid med beitenæringen

Det er positivt at departementet ønsker å se på beitenæringa og beitebruken sin påvirkning på villreinen. Det burde imidlertid gjøres med et langt breiere fokus enn det departementet legger opp til.

Saltsteinplasser i villreinfjellet burde ideelt sett bort i alle villreinområder og departementet forklarer selv hvorfor. Det er positivt at problematikken rundt saltsteinplasser drøftes, men ikke bare antall saltsteinplasser burde være tema her, men også antall sau på beite.

Utover parasittproblematikken er ikke den omfattende sauebeitinga i Rondane og forholdet mellom sau og rein fokusert i planene. Naturvernforbundet mener at dette også må være et tema, om en skal se på de totale forholdene for villreinen.

Rondane villreinområde har jevnt over høy tetthet av sau og i enkelte områder er det åpenbart at sauetettheten og medfølgende aktivitet har påvirkning på reinens områdebruk. Innlandet er Norges største sauefylke og Ringeby er en av Norges største sauekommuner. Sauetallet øker og i enkelte områder, eksempelvis sør i Ringeby (hvor Rondane villreinområde er på sitt smaleste), er tettheten av sau så høy at det åpenbart reiser et spørsmål om både barriereeffekt for villreinens nord-sør vandring og tilgjengelighet til beiter.

Tiltak 23: FoU-prosjekt i Rondane, Knutshø eller Snøhetta om rovvilt og villrein

Som i Snøhetta, så mener naturvernforbundet at videre forskning på villrein og rovvilt har begrenset verdi i denne sammenhengen. Vi har den kunnskapen som trengs for å ta de riktige valgene. Det er ikke der fokus bør ligge nå.

Tiltakspakke 5 om jaktorganisering

Slik vi nevner under tiltakspakke 6 for Snøhetta, er det svært viktig at småviltjakta begrenses og forbys i villreinsområder. Punktet bør følgelig endres til Jakt- og jaktorganisering, og småviltjakt må skilles ut som et eget punkt. Forbud mot rypejakt innenfor nasjonalparkgrensene bør absolutt innføres, med den begrunnelse nevnt på s. 3. Korte trekk: rypejakt med jegere og hunder over store deler av fjellet på jakt etter en «sårbar» fugleart i en tid hvor villreinen er midt i brunsttiden, er et eksempel på en helt unødvendig og stor forstyrrelse for vår sårbare villreinstamme.

Tiltakspakke 8 og 9: Tiltak 35-43

Naturvernforbundet slutter seg til alle disse tiltakene og vil bemerke at dette er gode, konkrete tiltak som kan bidra til å redusere belastningen på villreinen i Rondane nord.

Tiltakspakke 10: Tiltak 44-49 Tiltak for å gjenopprette villreintrekket på vestsiden av Rondane-massivet

Forslagene handler mye om problematikken rundt Rondvassbu og Spranget. Dette er kjente utfordringer og det har vært forskning og kunnskapsinnhenting i mange år, for å styrke grunnlaget for tiltak. Her er det, slik som i resten av Rondane, ikke kunnskapsmangel som er minimumsfaktoren, men politisk handling.

DNT sin virksomhet

Det vesentlige for reinen i Rondane og andre villreinområder, er den totale belastningen i form av ferdsel og forstyrrelser, arealtap, sykdom, klimabelastning og alle andre negative påvirkninger. I sentrale Rondane utgjør DNT sin virksomhet en betydelig del av denne belastningen. Topografien i Rondane er ikke på reinens side og det er en av grunnene til at menneskelig ferdsel i dette området blir særlig viktig. Stinettet i Rondane nord sluser mye av trafikken innom Rondvassbu og trekanten Mysusæter-(Rondvassbu) -Dørålen- Bjønnollia har den høyeste ferdselsintensiteten i hele Rondane. DNT driver en offensiv markedsføring av tilbudene og markedsfører toppturer i området, utleie av randonèutstyr og har tilbud om guidede turer. Dette går ikke sammen med villreinens bruk av området.

Naturvernforbundet mener at DNT-Rondvassbu og Peer Gynt hytta må fjernes, og stier inn mot Peer Gynt hytta både fra Mysusæter og Rondvassbu saneres om en skal løse de fundamentale utfordringene for reinen i Rondane. Likeså må parkeringsplassen på Spranget fjernes og angrepspunktet flyttes ned til Mysusæter, samtidig som stier i retning Peer Gynt hytta og andre sårbare trekkområder for villrein må saneres.

Tiltakspakke 11-15

Naturvernforbundet har ingen store innvendinger til forslagene, utover det generelle som alt er nevnt. Tiltak i den sørlige delen av Rondane må ta utgangspunkt i topografien og ha fokus på det som departementet kaller «kjølen», sør i Rondane. Departementet presiserer at *sesongtrekket til villreinen i Rondane Sør må kunne passere fritt på «kjølen» mellom Gudbrandsdalen og Østerdalen. I tillegg til de momentene som er nevnt, så vil naturvernforbundet gjenta at det må fokuseres på den svært høye tettheten av sau nettopp i disse områdene, der Rondane er på sitt smaleste.*

Generelt om campingforbud

For Rondane savnes det mer inngripende forslag om forbud mot overnatting med bobiler og telt under 1 km fra fjellveger og fjelloverganger. Friisvegen er et eksempel på en fjelloverganger hvor det med tiden har blitt svært mange overnattinger spredt fordelt over fjellet med bobiler og fjelltelt. Dette

særdeles åpne og taigapregete landskapet er som skapt for villrein, og den negative påvirkningen en jevn forekomst av bobiler/telt med mennesker gjennom synlighet på lang avstand, lukt og støy er en opplagt negativ påvirkning på vilreinenens trekk. I tillegg til Grimsdalsvegen/haverdalen må samme tiltak innføres for særlig Friisvegen, Imsdalsvegen og Vinjevegen, samt vurderes for bl.a. Birkebeinervegen.

Sluttkommentar

Prioritering av tiltak for å sikre villreinens framtid handler til slutt om hva det vil koste i form av ulemper, innskrenkninger i rettigheter, økonomiske tap for næringsaktører, kommunenes reduserte handlingsrom i arealpolitikken og så videre. Deretter handler det om viljen til faktisk å betale prisen det koster. Den prisen har gått fra nærmest null til å bli relativt høy i løpet av de siste ti-årene og naturvernforbundet får inntrykk av at departementet viderefører den tradisjonelle tilnærmingen for å ta vare på natur; det skal ha en lav pris og ikke medføre ulemper for noen. Dette understrekes av at alle tiltak er i kategorien frivillig og er mer oppfordringer enn planer.

Etter som villreinen er blitt stadig mer presset gjennom de siste ti-år, er prisen for å ta vare på den sterkt økende og vi mener at staten må kommunisere dette langt tydeligere enn det som framgår av disse planene. Villreinen som livsgrunnlag for våre forfedre, kulturbærer og nøkkelart i høyfjellet, skal ikke være på billigsalg.

Med vennlig hilsen

Naturvernforbundet i Innlandet

Anders Marstrander /s./
Leder

Kopi:

- Statsforvalteren i Innlandet, sfinpost@statsforvalteren.no
- Innlandet fylkeskommune, post@innlandetfylke.no
- Miljødirektoratet, post@miljodir.no